

Evropská (akciová) společnost

JUDr. Ivan Rada

Dne 11. 11. 2004 byl schválen zákon č. 627/2004 Sb., o evropské společnosti (dále jen „zákon“). Nabytím účinnosti tohoto zákona dne 14. 12. 2004 odpadá poslední překážka, která bránila zakládání zcela nového typu obchodních společností, a to společností evropských (Societas Europaea – SE).^{1), 2)}

Základem pro zákonnou úpravu je nařízení č. 2157/2001 o statutu evropské společnosti³⁾ (dále jen „nařízení“), které nabylo účinnosti dne 8. října 2004 a které je od tohoto data bezprostředně účinné i na území České republiky, a směrnice č. 2001/86/ES⁴⁾ (dále jen „směrnice“), která byla do českého právního řádu tímto zákonem transponována a řeší problematiku účasti zaměstnanců na řízení evropské společnosti.

Předmětem tohoto článku je stručný popis SE z hlediska možností jejího založení, přemístění sídla, popis modelů řízení s důrazem na model monistický, který představuje v našem právním řádu zcela nový prvek, a konečně seznámení s problematikou zapojení zaměstnanců.

Význam SE

Idea evropské společnosti úzce souvisí s vytvářením jednotného trhu EU. K tomu, aby mohl takový jednotný trh efektivně fungovat, je třeba, aby na něm působily společnosti, které podnikají nejen na místních (národních) trzích, nýbrž i na trhu celoevropském.

Pronikání jednotlivých společností na trhy dalších členských států EU a vzájemná spolupráce mezi společnostmi se sídlem v jednotlivých státech EU je nezbavovalo povinnosti zvolit jeden z národních právních řádů, resp. přizpůsobovat se jejich požadavkům, a znemožňovalo mimo jiné fúze společností, které se řídily různými právními řády.

Původním cílem bylo vytvoření jednotné nadnárodní právní úpravy akciové společnosti, která by nebyla závislá na jednotlivých národních úpravách. Tato snaha však narazila na odpor jednotlivých členských států, který vedl k tomu, že proces vzniku této právní úpravy trval více než 30 let.

Výsledek, který je reprezentován výše uvedenými evropskými předpisy a nově schváleným zákonem, je kompromisem, kterým byl dovršen proces vedoucí ke vzniku evropské společnosti, v jehož průběhu byla ovšem myšlenka jednotné právní úpravy evropské společnosti opuštěna. Výsledkem tohoto kompromisu je tak evropská společnost, která sice může obdobným způsobem vznikat na území celé EU, jejíž vnitřní poměry se však v mnoha ohledech budou řídit akciovým právem každého z členských států, ve kterém bude mít evropská společnost své sídlo. Místo jedné evropské akciové společnosti tak vzniklo 28 evropských společností.

Bezprostřední význam SE tak spočívá spíše než ve vytvoření nového jednotného typu obchodní společnosti v umožnění přeshraničních fúzí společností⁵⁾ v rámci EU a v poměrně jednoduchém přemístění sídla SE z území jednoho členského státu na území jiného.

*JUDr. Ivan Rada je advokátem advokátní kanceláře
EISELSBERG NATLACEN WALDERDORFF CANOCOLA, v. o. s.*

Co je SE

SE je akciovou společností, jejíž základní kapitál je rozvržen na akcie a jejíž akcionáři ručí za závazky společnosti jen do výše svého upsaného základního kapitálu. SE lze založit jen na území EU (a ve státech Evropského hospodářského prostoru, tj. v Lichtenštejnsku, Norsku a na Islandu).

S výhradou nařízení jsou členské státy EU k SE povinny přistupovat, jako by se jednalo o akciovou společnost založenou podle jejich práva.

Postavení Evropské společnosti se v souladu s ustanovením čl. 9 odst. 1 nařízení řídí:

- a) nařízením,
- b) jejími stanovami, pokud je to v nařízení výslovně stanoveno, nebo
- c) v případech nařízením neupravených nebo upravených pouze částečně ve věcech, které nařízení neupravuje:
  - právními předpisy přijatými členskými státy k provedení opatření EU, která se týkají výhradně SE,
  - právními předpisy členského státu, které se vztahují na akciovou společnost,
  - svými stanovami stejným způsobem, jako u akciové společnosti založené v souladu s předpisy členského státu.

Základní kapitál SE musí činit nejméně 120 000 EUR (čl. 4 odst. 1 nařízení). Pro země, které se podobně jako ČR doposud neúčastní třetí etapy hospodářské a měnové unie (tj. ve stručnosti přijetí jednotné měny euro) umožňuje čl. 67 nařízení, aby byl základní kapitál vyjádřen v národní měně za předpokladu, že zůstane zachována možnost, aby byl vyjádřen i v eurech. Zákon této možnosti využívá v ustanovení § 66.

Sídlo SE se musí nacházet v EU, a to ve stejném státě jako její správní ústředí. (Správní ústředí je pojem používaný v oficiálním překladu nařízení, v zákoně je ve stejném významu použit pojem hlavní správa.) **SE je před nebo za svou firmou povinna uvádět zkratku „SE“** (jiné osoby tuto zkratku ve své firmě uvádět nesmějí).

Způsoby založení SE

Evropská společnost je nadnárodním typem obchodní společnosti a jako taková vyžaduje, aby při jejím založení existoval mezinárodní prvek, tj. účast alespoň dvou subjektů se sídlem v různých členských státech EU.

Nařízení předpokládá tyto způsoby jejího založení:

1. založení prostřednictvím fúze,
2. založení holdingové SE,
3. založení dceřiné SE,
4. přeměna národní akciové společnosti na SE.

S ohledem na omezený rozsah tohoto článku a rozsáhlost dané problematiky je třeba omezit se jen na stručnou charakteristiku jednotlivých způsobů založení SE. Poněkud větší pozornost bude věnována založení SE prostřednictvím fúze.

1. Fúze

Prostřednictvím fúze mohou SE založit jen akciové společnosti uvedené v příloze č. 1 nařízení založené podle práva členského státu EU, které mají sídlo a současně i správní ústředí v EU, jestliže nejméně dvě z nich podléhají právním předpisům různých členských států. Lze očekávat, že právě možnost přeshraničních fúzí bude alespoň zpočátku hlavním důvodem pro zakládání SE.

Fúzi je podle ustanovení čl. 17 odst. 2 nařízení možno provést:

- a) postupem pro fúzi sloučením podle čl. 3 odst. 1 třetí směrnice Rady,⁶⁾ nebo
- b) postupem pro fúzi splynutím podle článku 4 odst. 1 uvedené směrnice.

V případě fúze sloučením nabývá formu SE nástupnická společnost, v případě fúze splynutím pak nově založená společnost.

Postup při fúzi společností se řídí primárně nařízením. V záležitostech, které nařízení neupravuje, nebo je upravuje pouze částečně, se použijí na každou společnost, která se fúze účastní, právní předpisy státu, jehož právem se řídí. Narozdíl od úpravy obsažené v obchodním zákoníku (§ 220a) nevypracovávají řídicí nebo správní orgány fúzujících společností smlouvu o fúzi, nýbrž projekt fúze.

Projekt fúze je schvalován valnými hromadami zúčastněných společností. Soulad fúze s právními předpisy platnými pro fúze akciových společností, pokud jde o část postupu týkající se každé fúzující společnosti, přezkoumává podle ustanovení čl. 25 odst. 1 a 2 nařízení a ustanovení § 16 zákona v ČR notář, který o tom vydá osvědčení.

Další kontrolu souladu fúze s právem provádí v případě, že má být sídlo SE v ČR, v souladu s ustanovením čl. 26 nařízení a ustanovení § 18 odst. 1 zákona příslušný rejstříkový soud.

Fúze a současné založení SE nabývá účinnosti dnem, kdy je SE zapsána do rejstříku určeného právními předpisy členského státu v souladu s čl. 3 první směrnice Rady.

2. Založení holdingové SE

Na rozdíl od založení SE prostřednictvím fúze se na založení holdingové SE mohou účastnit nejen akciové společnosti, nýbrž i společnosti s ručením omezeným uvedené v příloze č. 2 nařízení. Podmínkou přitom je, aby akciové společnosti nebo společnosti s ručením omezeným měly sídlo a správní ústředí v EU a aby alespoň dvě z těchto společností:

- a) se řídily právem různých členských států, nebo
- b) měly alespoň dva roky dceřinou společnost řídicí s právem jiného členského státu nebo pobočku nacházející se v jiném členském státě.

3. Založení dceřiné SE

Dceřinou SE mohou tedy založit společnosti ve smyslu čl. 48 odst. 2 Smlouvy⁷⁾ (tj. společnosti založené podle občanského nebo obchodního práva včetně družstev) a jiné veřejnoprávní nebo soukromoprávní právnické osoby, založené podle práva členského státu, které mají sídlo a správní ústředí v EU, jestliže nejméně dvě z nich:

- a) se řídí právem různých členských států, nebo
- b) mají alespoň dva roky dceřinou společnost řídicí se právem jiného členského státu nebo pobočku nacházející se v jiném členském státě.

4. Založení SE přeměnou

Akciová společnost může být založena přeměnou akciové společnosti založené podle práva členského státu, která má sídlo a správní ústředí v EU, za předpokladu, že má alespoň dva roky dceřinou společností řídicí se právem jiného členského státu.

Přemístění sídla

Jednou z podstatných výhod SE je skutečnost, že za splnění podmínek stanovených v čl. 8 odst. 2 až 13 lze poměrně jednoduše přemístit sídlo z jednoho členského státu do druhého. Tyto podmínky sledují ochranu akcionářů SE a jejich věřitelů.

Řídící nebo správní orgán SE je tak povinen vypracovat a následně zveřejnit způsobem stanoveným v právních předpisech státu, ve kterém má své sídlo (tj. v případě ČR podle ustanovení § 10 zákona uložit do Sbírky listin obchodního rejstříku a zveřejnit v Obchodním věstníku) návrh na přemístění sídla, který musí kromě zamýšleného nového sídla obsahovat i další náležitosti. Mezi tyto náležitosti tak patří např. i veškeré důsledky přemístění na účast zaměstnanců.

Současně je řídicí nebo správní orgán SE povinen vypracovat zprávu, která vysvětlí a odůvodní právní a hospodářská hlediska přemístění a uvede důsledky přemístění pro akcionáře, věřitele a zaměstnance.

Návrh na přemístění a zprávu jsou akcionáři a věřitelé SE oprávněni prostudovat a obdržet jejich kopie nejméně jeden měsíc před valnou hromadou, která bude rozhodovat o změně stanov. Valná hromada rozhodující o změně stanov SE se může konat nejdříve dva měsíce po zveřejnění návrhu.

Členské státy jsou na základě čl. 8 odst. 5 nařízením oprávněny přijmout pro své území opatření k ochraně menšinových akcionářů, kteří s přemístěním nesouhlasí. ČR tak učinila v ustanovení § 12 zákona. Podle tohoto ustanovení budou mít akcionáři, kteří hlasovali proti přemístění sídla SE, stejnou ochranu jako akcionáři zanikající společnosti při fúzi akciových společností, tj. právo, aby jim (za přiměřeného splnění předpokladů uvedených v ustanovení § 220m obchodního zákoníku) SE ve lhůtě do jednoho měsíce ode dne konání valné hromady učinila veřejný návrh smlouvy na odkoupení akcií.

V souladu s ustanovením § 13 zákona jsou chráněni i věřitelé SE, a to na základě přiměřeného použití ustanovení § 220j ObchZ, které upravuje ochranu věřitelů při fúzi akciových společností před zápisem fúze do obchodního rejstříku.

Při přemístění sídla SE z území ČR na území jiného členského státu vystaví notář podle ustanovení čl. 8 odst. 8 nařízení, resp. ustanovení § 14 odst. 1 zákona, osvědčení potvrzující splnění všech úkonů a formalit, které musejí být splněny před přemístěním. Náležitosti osvědčení jsou uvedeny v ustanovení § 14 odst. 2 zákona.

Návrh na zápis změny sídla SE se podává do rejstříku příslušného podle nového sídla a v souladu s ustanovením § 10 zákona je třeba jej podat bez zbytečného odkladu po rozhodnutí valné hromady. Notářské osvědčení je přílohou tohoto návrhu. Přemístění sídla pak v souladu s ustanovením čl. 8 odst. 10 nařízení nabývá účinnosti dnem, ke kterému je zapsáno do tohoto rejstříku. Poté, co bude proveden zápis, oznámí tuto skutečnost rejstřík no-

vého sídla rejstříku starého sídla, který pak společnost vymaže. Výmaz starého zápisu a zápis nového zápisu se zveřejní způsobem stanoveným národními právními úpravami.

Zveřejněním zápisu nového sídla SE do rejstříku se podle ustanovení čl. 8 odst. 13 nařízení tato skutečnost stává účinnou vůči třetím osobám. Dokud však nebyl zveřejněn výmaz SE z rejstříku starého sídla, mohou třetí osoby považovat za sídlo předchozí sídlo, pokud se neprokáže, že jim bylo nové sídlo známo.

Struktura SE

Vnitřní struktura SE závisí na tom, jaký systém řízení zvolí zakladatelé ve stanovách SE. **Nařízení nabízí dvě varianty:**

- 1. dualistický systém**, podle kterého má společnost vedle valné hromady akcionářů dozorčí a řídicí orgán,
- 2. monistický systém**, kdy vedle valné hromady akcionářů existuje správní orgán.

Pro členské státy EU, které stejně jako ČR ve svém akciovém právu neznají monistický systém řízení, nabízí nařízení v ustanovení čl. 43 odst. 4 volbu, zda přijmout potřebná opatření k zavedení tohoto systému řízení, či nikoli. Obdobné pravidlo platí podle čl. 40 odst. 3 nařízení pro státy, které naopak neznají dualistický systém řízení. Ne všechny členské státy tak musí „svým“ SE umožnit oba systémy řízení.

Český zákonodárce v Hlavě V. dílu 2 (§ 26 – § 42) zákona monistický systém řízení upravuje.

Dualistický systém

Jak již bylo naznačeno výše, dualistický systém řízení společnosti představuje systém v kontinentálním právu tradiční, kdy představenstvo představuje řídicí orgán společnosti a dozorčí rada orgán kontrolní.

Ustanovení čl. 39 odst. 1 nařízení vychází z německého modelu řízení společnosti, kdy je představenstvo jmenováno a odvoláváno dozorčí radou, umožňuje se však, aby členský stát umožnil nebo vyžadoval, aby členy představenstva jmenovala a odvolávala valná hromada. Český zákonodárce se v ustanovení § 23 zákona této možnosti chopil a umožňuje, aby stanovy určily, že členy představenstva volí a odvolává valná hromada. Členy dozorčí rady volí valná hromada. Funkční období členů orgánů SE určené ve stanovách nesmí překročit šest let. Opětovné jmenování je možné.

Obdobně jako v českém akciovém právu nesmí být funkce člena představenstva a dozorčí rady vykonávána jednou osobou. V případě chybějícího člena představenstva však podle ustanovení čl. 39 odst. 3 nařízení dozorčí rada může jmenovat jednoho ze svých členů členem představenstva. Po dobu výkonu funkce člena představenstva se pozastavuje funkce člena dozorčí rady.

Zákon v ustanovení § 24 v intencích nařízení a obdobně jako v případě kooptace podle ustanovení § 194 odst. 2 obchodního zákoníku omezuje dobu výkonu funkce takto zvoleného člena představenstva na dobu do nejbližšího jednání orgánu společnosti, do jehož působnosti náleží volba či jmenování nového člena představenstva.

Nařízení ani zákon nestanovují nejvyšší či nejnižší počet členů představenstva nebo dozorčí rady. Stanovy SE jej tak mohou určit libovolně.

Monistický systém

Správní rada

V monistickém systému představuje správní rada orgán, který SE současně řídí (čl. 43 nařízení) i kontroluje (§ 40 odst. 3 zákona). Podle ustanovení § 40 odst. 1 zákona správní rada určuje orientaci činnosti evropské společnosti a dohlíží na její realizaci. S výjimkou působnosti valné hromady může správní rada atrahovat do své působnosti kteroukoli otázku týkající se společnosti.

Správní rada může podle ustanovení § 40 odst. 4 zákona svěřit jednomu nebo několika svým členům, akcionářům nebo jiným osobám zvláštní oprávnění týkající se jednoho nebo několika určených předmětů působnosti. Může rovněž podle téhož ustanovení vytvořit výbory pověřené studiem otázek, které přenechá jejich zkoumání.

Zákonodárce v souladu s ustanovením čl. 43 odst. 2 nařízení v ustanovení § 26 zákona stanovil maximální a minimální počet členů správní rady. Správní rada tak má minimálně tři a maximálně 18 členů. Oproti právní úpravě české akciové společnosti neurčují stanovy SE počet členů správní rady, nýbrž její minimální a maximální počet (viz § 26 odst. 1 a § 27 odst. 4 zákona).

Členové správní rady jsou jmenováni valnou hromadou, ledaže se jedná o člena správní rady, který zastupuje zaměstnance SE. První členové správní rady jsou uvedeni ve stanovách SE. Stejně jako u členů představenstva SE ani funkční období členů správní rady SE nesmí překročit šest let. Opětovné jmenování je rovněž možné.

Jedna fyzická osoba nemůže být podle ustanovení § 28 zákona současně členem více než pěti správních rad nebo představenstev SE nebo akciových společností.

Pro doplnění správní rady v případě zániku funkce některého z jejích členů platí obdobná pravidla jako v případě zániku funkce některého z členů představenstva akciové společnosti založené podle českého práva. Neklesne-li počet členů správní rady pod zákonem stanovené minimum (tj. tři členy), může správní rada své členy do příští valné hromady kooptovat. V případě, že se počet členů správní rady snížil pod uvedenou hranici, jsou zbyvající členové povinni bezodkladně svolat valnou hromadu za účelem zvolení nových členů. V případě, že je počet členů správní rady nižší než minimum stanovené stanovami, ale vyšší než zákonné minimum, musí správní rada kooptovat nové členy do tří měsíců od okamžiku, kdy tento stav vznikl.

Předseda správní rady

Podle ustanovení § 29 odst. 4 zákona předseda správní rady reprezentuje správní radu, organizuje a řídí její činnost a podává o ní valné hromadě zprávu, dohlíží na dobré fungování orgánů SE a sleduje, zda členové správní rady jsou schopni řádně vykonávat svou funkci.

Předseda správní rady je volen a odvoláván správní radou z jejích členů. K odvolání však může dojít jen většinou hlasů členů správní rady zvolených valnou hromadou. V případě dočasné nezpůsobilosti předsedy k výkonu funkce je správní rada oprávněna pověřit dočasně výkonem funkce předsedy jiného svého člena.

Generální ředitel a delegování generální ředitelé

Statutárním orgánem SE je podle § 26 odst. 2 zákona fyzická osoba jmenovaná a odvolávaná správní radou, které přísluší titul generální ředitel. Generálním ředitelem je buď předseda správní rady (předseda-generální ředitel), nebo jiná fyzická osoba. Obchodní vedení přísluší podle § 35 odst. 1 a § 39 odst. 1 zákona generálnímu řediteli nebo předsedovi-generálnímu řediteli.

Je-li generálním ředitelem předseda správní rady, platí pro něj v souladu s ustanovením § 35 odst. 3 ustanovení zákona o generálním řediteli.

Bez zbytečného odkladu poté, co správní rada v souladu se stanovami SE zvolí jednu z výše uvedených možností, je předseda správní rady povinen podat návrh na zápis toho, zda je SE, která má monistickou strukturu, řízena předsedou-generálním ředitelem, nebo jiným generálním ředitelem.

Generální ředitel má v souladu s ustanovením § 32 zákona právo účasti na schůzích správní rady.

Jedna fyzická osoba nesmí podle ustanovení § 37 zákona vykonávat funkci generálního ředitele více než v jedné SE se sídlem na území ČR. V případě, že akcie ovládané SE nejsou kótované (zákon nesprávně uvádí registrované), smí generální ředitel ovládající SE vykonávat tuto funkci i v ovládané SE.

Delegování generální ředitelé jsou jmenováni a odvoláváni správní radou na návrh generálního ředitele. Úlohou těchto osob je asistovat generálnímu řediteli při výkonu jeho funkce. Rozsah jejich působnosti a délku jejich funkčního období určuje po dohodě s generálním ředitelem správní rada. Stanovy musí určit maximální počet delegovaných generálních ředitelů, který nesmí převýšit pět. Stanoví-li tak stanovy SE, mají i delegování generální ředitelé právo účasti na zasedáních SE.

Ve srovnání s úpravou týkající se odvolání členů statutárního orgánu v obchodním zákoníku je radikálně odlišně řešena problematika odvolání generálního ředitele nebo delegovaného generálního ředitele. Tyto osoby mohou být odvolány jen z vážného důvodu. I v případě, že budou odvolány bez vážného důvodu, je jejich odvolání platné, získají však právo na odškodnění. **Odškodnění nepřísluší předsedovi-generálnímu řediteli.**

V případě, že Hlava VI díl 2 zákona neobsahuje zvláštní pravidla pro monisticky řízenou SE a má-li být použit český právní řád, platí podle ustanovení § 4 odst. 2 zákona pro předsedu správní rady, který je generálním ředitelem, pro generálního ředitele a pro delegované generální ředitele, ustanovení obchodního zákoníku týkající se představenstva akciové společnosti a pro správní radu ustanovení týkající se dozorčí rady akciové společnosti.

Jednání jménem monistické SE

Přestože je statutárním orgánem SE generální ředitel, resp. předseda-generální ředitel, přísluší jednatelské oprávnění, tj. právo jednat jménem SE ve všech věcech, mimo generálního ředitele i správní radě jako celku, předsedovi správní rady a delegovaným ředitelům.

Účast zaměstnanců na SE

Přestože se zejména v ČR problematika účasti zaměstnanců na řízení SE může zdát marginální, byla právě tato část právní úpravy jedním z hlavních důvodů, který vedl k jejímu opožděnému přijetí. Jak již bylo uvedeno výše, byla problematika účasti zaměstnanců na řízení SE vyčleněna do samostatné

směrnice, jejíž obsah musel být v každém členském státě transponován do národního právního řádu, v případě ČR je obsah směrnice uveden v části druhé zákona nazvané „Zapojení zaměstnanců evropské společnosti“.

„Zapojením“ se podle ustanovení § 46 odst. 2 zákona rozumí způsoby a postupy, jimiž mohou výbor zaměstnanců nebo zástupci zaměstnanců SE či zaměstnanci SE, není-li takový výbor ustaven, v souladu s písemnou dohodou o způsobu a rozsahu zapojení zaměstnanců (dále jen „dohoda“) působit na rozhodování orgánů SE. Zapojení zahrnuje právo na informace, právo na projednání a případně i právo mít vliv na složení orgánů SE.

Jak je uvedeno výše, předpokládá směrnice, resp. zákon mezi zaměstnanci budoucí SE a řídicími orgány zúčastněných právnických osob, které chtějí SE ustavit, uzavření dohody o výše uvedených otázkách a současně dává zaměstnancům do rukou silnou zbraň spočívající v tom, že dokud nebude taková dohoda uzavřena, nebo dokud nenastanou okolnosti uvedené níže, nesmí být SE zapsána do rejstříku, tj. nemůže vzniknout.

Vyjednáváním za zaměstnance budoucí SE (tj. za zaměstnance zúčastněných právnických osob, které chtějí SE ustavit) je podle ustanovení § 47 zákona pověřen vyjednávací výbor. Zahájením jednání jsou pověřeny řídicí orgány zúčastněných společností (které jsou současně povinny činit nezbytná opatření k vytvoření vyjednávacího výboru), a to ve lhůtě bez zbytečného odkladu od zveřejnění návrhu fúze nebo založení holdingové SE nebo po schválení návrhu založení dceřiné SE nebo změny akciové společnosti v SE.

Postup, kterým má být tento výbor vytvořen, je uveden v ustanovení § 48 zákona. Řídicí orgány jsou povinny informovat vyjednávací výbor o všech skutečnostech významných pro založení SE včetně informací důvěrných. O důvěrných informacích jsou však členové vyjednávacího výboru povinni zachovávat mlčenlivost.

Délka jednání o zapojení zaměstnanců nesmí překročit šest měsíců od ustavení výboru a lze ji prodloužit dohodou stran maximálně o šest měsíců.

Jednání mohou vyústit v následující situace:

- a) vyjednávací výbor může rozhodnout, že nezahájí jednání o zapojení zaměstnanců nebo že jednání ukončí,
- b) strany neuzavřou dohodu v základní ani v prodloužené lhůtě,
- c) dohoda bude uzavřena.

V případě uvedeném ad a) se pak zapojení zaměstnanců omezí na právo na informace a projednání v rozsahu stanoveném národní právní úpravou ve státě, ve kterém má SE zaměstnance.

V případě uvedeném ad b) může společnost vzniknout jen v případě, že řídicí orgán každé zúčastněné právnické osoby vysloví souhlas s použitím ustanovení Hlavy III a IV druhé části zákona (§ 56 až § 62) a za splnění dalších podmínek i ustanovení § 64 zákona. Jde o tzv. podpurná ustanovení zákona, která řeší otázky účasti zaměstnanců na řízení společnosti právě pro případ nedosažení dohody.

Obsahem těchto ustanovení je stanovení pravidel pro složení a působnost výboru zaměstnanců jako specifického orgánu společnosti, vymezení obsahu práva na informace a práva na projednání. Ustanovení § 64 zákona upravuje právo zaměstnanců podílet se ve specifických případech na složení orgánů SE.

Je-li, jak je uvedeno výše v bodě ad c), dohoda uzavřena, musí splňovat náležitosti uvedené v ustanovení § 54 zákona. Jednou z náležitostí je i stanovení složení a působnost výboru zaměstnanců. Fakultativní náležitostí dohody může být ujednání o volbě členů dozorčí či správní rady společnosti.

Není-li v dohodě stanoveno jinak, vylučuje její uzavření použití podpůrných ustanovení zákona, tj. shora zmiňovaných ustanovení § 56 až § 62.

Vysvětlivky:

- 1) Připomeňme, že Česká republika měla převést směrnici do svého právního řádu a přizpůsobit právní řád níže uvedenému nařízení do 8. října 2004.
- 2) Spolu se zákonem č. 627/2004 Sb. byl přijat i zákon č. 628/2004 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o evropské společnosti.
- 3) Nařízení Rady (ES) č. 2157/2001 ze dne 8. října 2001 o statutu evropské společnosti (SE).
- 4) Směrnice Rady č. 2001/86/ES ze dne 8. října 2001, kterou se doplňuje statut evropské společnosti s ohledem na zapojení zaměstnanců.
- 5) Význam SE spočívající v umožnění přeshraničních fúzí je do jisté míry devalvován tím, že Komise již zpracovala návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady o přeshraničních fúzích společností se základním kapitálem, který bude regulovat fúze kapitálových společností bez toho, že by bylo nutno zakládat SE.
- 6) Směrnice Rady č. 78/855/EHS ze dne 9. října 1978, založená čl. 54 odst. 3 písm. g) Smlouvy, o fúzích akciových společností.
- 7) Smlouva o založení Evropského společenství.

Věc v právním smyslu, součást a příslušenství věci ve světle nové judikatury

JUDr. Jiří Spáčil, CSc.

Předmět občanskoprávních vztahů je vymezen v § 118 občanského zákoníku, ve kterém se uvádí: „Předmětem občanskoprávních vztahů jsou věci, a pokud to jejich povaha připouští, práva nebo jiné majetkové hodnoty. Předmětem občanskoprávních vztahů mohou být též byty nebo nebytové prostory.“ V praxi však někdy ohledně vymezení tohoto předmětu vznikají obtíže. Problémy činí především rozlišení, jaké hmotné objekty (věci) jsou samostatným předmětem práva a jaké jen součástí jiné věci.

S tím úzce souvisí též problematika příslušenství, někdy totiž není zřejmé, zda jde o samostatnou věc, která je příslušenstvím jiné věci, či o součást věci hlavní. I pro daňovou praxi může mít tato problematika význam, neboť jde o to, zda určité předměty jsou samostatnými věcmi, či součástmi jiné věci.

V poměrně nedávné době bylo často citováno **rozhodnutí Vrchního soudu v Praze sp. zn. 3 Cdo 53/92**, týkající se vydržení části parcely. Podle tohoto rozhodnutí „předmětem vydržení jako specifického způsobu nabývání vlastnického práva může být zásadně jen věc celá, nikoliv její pouhá část. Zákonnou podmínkou držení (celé) věci nespĺňuje držení pouhého pruhu pozemkové parcely souseda, jenž nebyl samostatně geodeticky oddělen a na který bylo držitelem mylně nahlíženo jako na soukromou pěšinu.“ Toto nesprávné rozhodnutí již bylo překonáno (R 40/2000 — způsobilým předmětem vydržení vlastnického práva je i pozemek, který je částí parcely).

JUDr. Jiří Spáčil, CSc., je předsedou senátu Nejvyššího soudu ČR v Brně